

АМЕРИКАНСЬКО-КУБІНСЬКІ ВІДНОСИНИ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ «ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ» (1991–2015 РР.)

У статті аналізується взаємодія між США та Кубою в 1990–2000-х рр., виділяються окремі етапи розвитку двосторонніх відносин. Автор виявляє причини поглиблення конфлікту між державами за часів адміністрацій Б. Клінтона і Дж. Буша-молодшого, а також окреслює перспективи «кубінської відлиги» – процесу нормалізації відносин між США та Кубою.

Ключові слова: США; Куба; міграція; ембарго; «кубінська відлига»; міждержавні відносини.

Актуальність дослідження відносин США та Куби обумовлена змінами в перебігу американсько-кубінського конфлікту: наприкінці 2014 р. розпочався процес «нормалізації відносин» між цими країнами. Починаючи від закінчення «холодної війни», обидві сторони робили кроки до згортання багатолітнього конфлікту, проте ні за часів адміністрацій Б. Клінтона, ні Дж. Буша-молодшого прогресу так і не було досягнуто. Лише протягом декількох останніх років у двосторонніх відносинах розпочалася «відлига», яка привертає увагу світової громадськості.

Вивченням американсько-кубінських відносин займаються як зарубіжні, так і вітчизняні дослідники. Можна згадати роботи американських дослідників Дж. Байта [1], К. Меза-Лаго [2], С. Парселла [3], Д. Рефа [4] та ін. Серед кубінських фахівців із міжнародних відносин у контексті обраного дослідження будуть цікавими роботи І. Альєнде Карам [5], С. Буєно [6], Р. Санчеса-Пароді [7]. Американсько-кубінські відносини вивчають російські науковці О. Бендюг [8], В. Давидов [9], В. Сударєв [10] та ін. Вказаному питанню присвячено роботи вітчизняних науковців – Т. Богданової [11], П. Ігнатієва [12], В. Каспрука [13]. Проте зміни, які відбулись у двосторонніх відносинах у 2014–2015 рр., вимагають нового осмислення еволюції відносин США та Куби в постбіполярну епоху, що і є метою цієї статті.

Відносини США та Куби в 1990–2000-х рр. можна поділити на три етапи, кожен з яких відповідає періоду президентства Б. Клінтона, Дж. Буша-молодшого та Б. Обами.

Наприкінці президентства Дж. Буша-старшого (1989–1993 рр.) у світі відбулися кардинальні зміни – біполярну систему світу було зруйновано, із розпадом СРСР закінчилася «холодна війна», багато країн опинилися в нових умовах. Куба, економіка якої залежала від СРСР, опинилася на межі кризи. За 1990–1993 рр. ВВП впав на 33 %. У країні не вистачало харчів, медикаментів, почалися перебої з поставками електроенергії, зменшилась кількість громадського транспорту. Це дозволило Б. Клінтону, який прийняв присягу в січні 1993 р., очікувати падіння режиму Ф. Кастро та продовжувати політику ізоляції щодо Куби. Ще в жовтні 1992 р. було прийнято так званий закон

Торричеллі, або «Акт про кубінську демократію». Цей закон суттєво обмежував торгівлю іноземних компаній із Кубою, забороняв відвідувати острів американським громадянам, а також переказувати гроші родичам на Кубі. Метою прийняття закону Торричеллі стало «сприяння мирному переходу до демократії на Кубі через застосування санкцій щодо уряду Ф. Кастро та підтримку кубінського народу» [14]. У результаті прийняття цього закону були фактично припинені операції з імпорту до Куби харчів і медикаментів.

Конфронтацію поглиблювала інтенсивна міграція кубінців до США. Тяжке економічне становище, прагнення кращої долі змушувало кубінців залишати батьківщину та переправлятися до США. Кількість нелегальних мігрантів, затриманих у морі, зростала з кожним роком – з 467 осіб у 1990 р. до 3 656 осіб у 1993 р. [15]. Апогеєм ситуація досягла влітку 1994 р., коли в Гавані пройшла стихійна антиурядова демонстрація – повстання Малеконазо. Масові заворушення вдалося приборкати лише після того, як Ф. Кастро пообіцяв відкрити кордони для всіх охочих. Того року з країни виїхали понад 37 тис. осіб [16], більшість з яких направилися до Флориди. У зв'язку з цим губернатор Флориди Л. Чайлс оголосив надзвичайний стан. Було збільшено персонал Служби імміграції та натуралізації, мобілізовано Національну гвардію штату для затримання біженців, а також підготовлено спецстанови для утримання мігрантів до вирішення їхньої долі американським урядом. Адміністрація Б. Клінтона прийняла рішення не надавати кубінцям спеціальні преференції та відправляти їх назад на Кубу – на американську базу Гуантанамо. У вересні 1994 р. делегації США та Куби підписали Угоду про міграцію, згідно з якою Сполучені Штати зобов'язувалися не дозволяти в'їзд кубінцям, затриманим у морі, і відправляти їх у безпечне третє місце, а також видавати щорічно 20 тис. міграційних віз для кубінських громадян. Куба погодилася переконувати своїх громадян залишатися на батьківщині. Обидві сторони домовилися про співробітництво задля перешкодження нелегальним перевезенням [17].

Нетривалий період співпраці щодо подолання міграційної кризи закінчився з прийняттям у США

закону Хелмса – Бертона, або «Акта про свободу Куби і демократичну солідарність» (вересень 1996 р.). Цей закон вводив санкції проти іноземних компаній, які співпрацювали з Кубою, а також забороняв президенту самостійно, без підтримки Конгресу США, припинити економічну блокаду. Метою закону була «допомога народу Куби у відновленні свободи та процвітання» [18]. Насправді цей закон посилив міжнародну ізоляцію Куби та суттєво обмежив імпорт до країни, оскільки більшість іноземних компаній, побоюючись санкцій США, припинила співпрацю з кубинськими партнерами.

У відповідь на посилення американських санкцій кубинська сторона в грудні 1996 р. прийняла Закон № 80 «Про закріплення гідності й суверенітету Куби», який оголошував недійсним закон Хелмса – Бертона, забороняючи будь-яку діяльність, пов'язану з його виконанням [19].

Кінець 1990-х рр. ознаменувався черговими інцидентами у відносинах США та Куби.

Перший був пов'язаний з іменем Е. Гонсалеса, шестирічного хлопчика, який у 1999 р. разом із матір'ю втік із Куби до США. Мати хлопця затонула в морі під час утечі, а хлопець вдало дістався до американського берега, де його помістили в родину його дядька. Згодом з'ясувалося, що батько дитини, який мешкав на Кубі, не давав своєї згоди на виїзд хлопця. Це дозволило кубинському уряду вимагати повернення Е. Гонсалеса на батьківщину. Проти виступили американські родичі хлопця, а також члени кубинської діаспори США, які розгорнули потужну інформаційну кампанію в ЗМІ. Попри зусилля американських правозахисників, за рішенням суду дитину передали батькові, і вони обидва повернулися до Куби [20].

Другий інцидент був пов'язаний із телефонним сполученням між країнами. У 2000 р. Конгрес США вирішив використати «заморожені» в США рахунки кубинської телефонної компанії для «компенсації жертвам кубинського тероризму», на яких, за підрахунками кубинської сторони, з 1964 до 1999 рр. накопичилося близько 120 млн дол. У відповідь на це уряд Куби ввів додатковий 10 % телефонний податок для американських телефонних компаній, які вони сплачувати відмовились. У результаті в грудні 2000 р. телефонну лінію між Кубою та США було вимкнено [21].

Незважаючи на інтенсивне протистояння, на саміті ООН у 2000 р. Б. Клінтон і Ф. Кастро потиснули один одному руки, що стало першим контактом між головами цих держав за останні 40 років.

Отже, за часів адміністрації Б. Клінтона американсько-кубинська конфронтація поглибилася, насамперед через очікування з боку США падіння режиму Ф. Кастро, а також прийняття низки принизливих законодавчих актів та рішень.

Прихід до влади Дж. Буша-молодшого 2001 р. ознаменувався кривавими терактами 11 вересня й оголошенням США глобальної «війни проти тероризму». Ворогами США були оголошені країни «осі зла» – КНДР, Ірак та Іран, згодом до цього переліку ввійшли Куба, Лівія та Сирія. У 2005 р. державний секретар К. Райс назвала Кубу, Іран, КНДР, Білорусь,

Зімбабве та М'янму «оплотами тиранії» та «найбільш антиамериканськими режимами» [22].

Попри те, що після подій 11 вересня 2001 р. в Нью-Йорку кубинський уряд висловив солідарність з американським народом та запропонував допомогу, покращення відносин між США та Кубою не відбулося. Не досягли мети й заклики Дж. Картера, 39-го президента США, до припинення ембарго (у 2002 р. він відвідав Кубу, це був перший візит президента США до Куби з 1928 р.). У жовтні 2003 р. Дж. Буш заявив про поглиблення економічних санкцій, щоб «прискорити появу нової – вільної та демократичної Куби» [23]. Зокрема, було створено «Комісію з допомоги вільній Кубі». Крім того, США посилити контроль за дотриманням своїми громадянами заборони на туристичні подорожі до Куби, ввезенням у цю країну грошей та вивезенням звідти товарів. Із травня 2003 р. вздовж кордонів Куби почав польоти спецлітак ВПС США «Командер соло», обладнаний апаратурою з протидії приглушенню американської пропаганди.

У відповідь на посилення санкцій уряд Куби заявив про геноцид із боку США [24]. За словами міністра іноземних справ Куби Ф. Переза Роке, санкції – це «зухвале, широкомасштабне та систематичне порушення прав людини, кубинського народу». На його думку, американське ембарго «досягло шизофренічного рівня та перетворилося на жорстку, звірячу блокаду. Уряд США намагається піддати гонінням інтереси кубинського народу та провокує серед нього голод і хвороби» [25].

Світова громадськість також засудила посилення американських санкцій, утім, без дієвого результату. З 1992 р. Генеральна Асамблея ООН регулярно приймає резолюції з осудом американської блокади, причому голосування відбувається майже одноставно.

У лютому 2008 р. змінилася внутрішньополітична ситуація на Кубі – через стан здоров'я Ф. Кастро заявив про свою відставку з усіх державних посад. Головою Державної Ради та Ради міністрів став його молодший брат Р. Кастро. США відреагували заявою про незмінність позиції щодо кубинської блокади [26].

Потепління двосторонніх відносин почалося лише з приходом до влади в США Б. Обами. Так, у квітні 2009 р. Б. Обама підписав указ, за яким громадянам США дозволялося відвідувати своїх родичів на Кубі не раз на три роки, як раніше, а щорічно, і витратити грошей більше [27]. У 2013 р. під час зустрічі на церемонії прощання з Н. Манделою Б. Обама та Р. Кастро потиснули один одному руки. А 17 грудня 2014 р. між ними відбулася телефонна розмова, що стало першим офіційним контактом між США та Кубою за багато десятиліть. У спеціальній заяві за результатами телефонної розмови Б. Обама заявив про «початок нормалізації відносин між двома країнами», а також про переговори щодо відновлення дипломатичних відносин [28]. У цей день звільнили трьох з п'яти членів так званої «Кубинської п'ятірки» – співробітників кубинських спецслужб, яких було ув'язнено за обвинуваченнями в шпигунстві. У Гавані було звільнено американця А. Гросса, заарештованого 2007 р. за схожими звинуваченнями. Ці події стали надзвичайно важливими в двосторонніх відносинах, західні ЗМІ назвали новий етап «кубинською відлигою» [29].

Наступним кроком у нормалізації відносин стало послаблення контролю за пересуванням американських громадян між країнами та розвиток двосторонньої туристичної програми. З березня 2015 р. було відновлене авіасполучення між Міжнародним аеропортом ім. Дж. Кеннеді в Нью-Йорку та Міжнародним аеропортом ім. Х. Марті в Гавані. У червні 2015 р. США виключили Кубу зі списку країн-спонсорів тероризму, а 20 липня 2015 р. було відкрито посольства США в Гавані та Куби у Вашингтоні.

Наразі розробляється програма подальшого послаблення міграційних обмежень, спрощення грошових переказів, інтеграції американських банків у кубинську систему, скорочення санкцій та ін.

Причин потепління американсько-кубинських відносин декілька. По-перше, розуміння США неефективності обраного курсу. За словами Б. Обама, 50 років ізоляції показали, що вона не працює [30]. Економічна блокада, покликана зруйнувати кубинську економіку, не досягла своєї мети. Сьогодні партнерами Куби виступають багато країн світу, особливо тісними є зв'язки з Венесуелою, Китаєм, Бразилією. Істотний внесок у ВВП країни робить туристична галузь, кількість туристів із Канади, Європи, Латинської Америки щорічно збільшується.

По-друге, зміна міжнародних реалій. Серед подій, які, імовірно, вплинули на припинення протистояння, можна назвати зменшення активності «осі добра» після смерті У. Чавеса, згорання політики ізоляціонізму щодо іншого антагоніста США – Ірану, а також військові дії на Сході України, які називають проявами нової «холодної війни». Вказані обставини змушують США до нових кроків щодо розширення свого геополітичного впливу та підтримання статусу лідера в регіоні.

По-третє, лібералізація всередині самої Куби. Із приходом до влади Р. Кастро на Кубі відбулися економічні реформи: почав розвиватися дрібний та середній бізнес, до країни було залучено прямі іноземні інвестиції, населення отримало змогу купувати «предмети розкоші» – мобільні телефони, мікрохвильові печі, комп'ютери тощо. Було дозволено приватизацію житла. Р. Кастро навіть заявив про готовність до 2018 р. піти у відставку, щоб звільнити дорогу для молоді. Зміни в економічній, політичній сферах, а

також у свідомості населення дають змогу очікувати США, що Куба, наче «стиглий плід», упаде в обійми могутнього сусіда [31].

І нарешті, розуміння переваг налагодження співпраці для обох сторін. Аграрне лобі в США неодноразово виступало за припинення блокади, адже потреба Куби в продовольчих товарах обіцяє неабиякий прибуток для американського аграрного бізнесу. Крім того, відкриття на Кубі доступу населення до світової мережі Інтернет допоможе сформуванню нове суспільство, більш схильне до сприйняття західних цінностей. Налагодження цієї сфери буде вигідним насамперед для американських ІТ-компаній. Для Куби скасування санкцій означатиме доступ до нових технологій, особливо в медицині, приладобудуванні тощо. Зі скасуванням заборони на відвідування Куби американськими громадянами зростуть туристичні потоки на Кубу, що принесе прибуток кубинській економіці.

Залишаються в двосторонніх відносинах негативні моменти. Так, поки не йде мова про повне зняття санкцій. Спірним питанням є присутність американців у затоці Гуантанамо. Кубинська сторона неодноразово висловлювала бажання повернути цю територію. У заяві Б. Обама з цього приводу говориться про те, що хоча тюрму в Гуантанамо й може бути закрито, проте американські війська повинні залишатися на Кубі [32]. Крім того, на думку керівництва США, перешкодою до відновлення двосторонніх відносин залишається «недотримання Кубою прав людини, свободи вираження думок і зборів» [33].

Отже, розвиток відносин між США та Кубою після завершення «холодної війни» пройшов три етапи. Перші два характеризувалися поглибленням протистояння, що обумовлювалося очікуванням з боку США швидкого падіння режиму Ф. Кастро. Лише з приходом до влади Б. Обама політика США щодо Куби змінилася, почався процес «нормалізації двосторонніх відносин». І хоча повноцінне примирення між країнами не відбулося, процес, започаткований наприкінці 2014 р., є надзвичайно важливим, оскільки знаменує собою закінчення унікального за масштабами і характером конфлікту – тривалого й стабільного конфлікту між величезною наддержавою та островом, значно меншим за розмірами та слабшим економічно.

ЛІТЕРАТУРА

1. Blight J. Sad and Luminous Days: Cuba's Struggle with the Superpowers after the Missile Crisis / J. Blight, Ph. Brenner. – Lanham, Oxford : Rowman & Littlefield Publishers, 2002 – 324 p.
2. Cuba after the Cold war / Ed. by C. Mesa-Lago. – Pittsburgh : University of Pittsburgh Press, 1993. – 400 p.
3. Pursell S. The Cuban illusion. Keeping the Heat on Castro / S. Pursell // Foreign affairs. – 1996. – № 3. – P. 159–161.
4. Ref D. From Exiles to Immigrants / D. Ref // Foreign Affairs. – 1995. – July/August – P. 76–89.
5. Allende Karam I. Las relaciones internacionales de Cuba / I. Allende Karam. – La Habana : Ocean Sur, 2008. – 19 p.
6. Bueno S. Orbits of Raul Roa / S. Bueno. – La Habana: Ediciones Union, 2004. – 20 p.
7. Sanches-Parodi R. Cuba-USA: Diez tiempos de una relacion / R. Sanches-Parodi. – La Habana : Osean Sur, 2011. – 265 p.
8. Бендюк Е. Эволюция конфликта США – Куба после завершения «холодной войны» : автореф. дис. ... канд. полит. наук : 23.00.04 «Политические проблемы международных отношений и глобального развития» / Институт Латинской Америки Российской Академии Наук / Е. Бендюк. – Москва, 2004. – 19 с.
9. Давыдов В. Латинская Америка 70 назад и семь десятилетий спустя / В. Давыдов // Латинская Америка. – 2015. – № 11. – С. 3–12.
10. Сударев В. Взаимозависимость и конфликт интересов. США и Латинская Америка (вторая половина XX века) / В. Сударев. – М. : ИЛА РАН, 2000. – 357 с.
11. Богданова Т. Проблема міграції як складова американсько-кубинського конфлікту на сучасному етапі / Т. Богданова, Ю. Опаленик // Гілея : збірник наукових праць. – К., 2011. – Випуск 46(4). – С. 694–699.

12. Ігнат'єв П. Куба після закінчення «холодної війни» / П. Ігнат'єв // Зовнішні справи / Політика і час. – Київ, 2015. – № 4. – С. 40–45.
13. Каспрук В. США – Куба: відновлення стосунків – сенсація. Але не більше того [Електронний ресурс] / В. Каспрук // Точно: офіційна сторінка. – 2015. – 22 лютого. – Режим доступу : http://www.tochno.media/rus/story/ssha_kuba_vidnovlennya_stosunkiv_sensatsiya_ale_ne_bilshe_togo-1437490486/.
14. Cuban Democracy Act of 1992 [Електронний ресурс] // US Department of state [Офіційний сайт Державного департаменту США]. – Режим доступу : www.state.gov/1997-2001-NOPDFS/regions/wha/cuba/democ_act_1992.html.
15. LeoGrande W. From Havana to Miami: U. S. Cuba Policy as a Two-Level Game / W. LeoGrande // Journal of Interamerican Studies and World Affairs. – 1998. – Vol. 40 – № 1. – P. 68.
16. Там само.
17. US Response to the 1994 Cuban Migration Crisis [Електронний ресурс] // US Government Accountability Office [Офіційний сайт Центрального фінансового управління США]. – Режим доступу : <http://www.gao.gov/archive/1995/ns95211.pdf>.
18. Cuban Liberty and Democratic Solidarity Act of 1996 [Електронний ресурс] // The U. S. Government Publishing Office [Офіційна сторінка Урядового видавництва США]. – Режим доступу: <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-104publ114/html/PLAW-104publ114.htm>.
19. Ley de Reafirmacion de la Dignidad y la Soberania Cubanas de 1996 [Електронний ресурс] // Centro de documentación de Asamblea Nacional del Poder Popular de la República de Cuba [Офіційна сторінка Центру документації Національної асамблеї народної влади Республіки Куба]. – Режим доступу : <http://www.cuba.cu/gobierno/antidoto.htm>.
20. A Chronology of the Elian Gonzalez saga [Електронний ресурс] // Frontline : офіційна сторінка. – Режим доступу : <http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/elian/etc/eliancron.html>.
21. Куба разрывает телефонную связь с США [Електронний ресурс] // Lenta.ru : офіційна сторінка. – 2000. – 8 грудня. – Режим доступу : <http://m.lenta.ru/world/2000/12/08/cuba/>.
22. Excerpts: Condoleezza Rice [Електронний ресурс] // BBC news : офіційна сторінка. – 2005. – 18 Jan. – Режим доступу : <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4184751.stm>.
23. Буш начинает новую кампанию против Кубы [Електронний ресурс] // NEWSru.com : офіційна сторінка. – 2003. – 10 грудня. – Режим доступу : http://m.newsru.com/world/10oct2003/bush_cuba.html.
24. Права человека и односторонние принудительные меры (Доклад Генерального секретаря А/НRC/4/61 от 24 января 2007 г.) [Електронний ресурс] // Библиотека по правам человека, Университет Миннесоты: офіційна сторінка. – Режим доступу : http://www1.umn.edu/humanrts/russian/hr-ouncil/Rsgreport_coercmsrs2007.html.
25. «Вы бредите» – глава МИД Кубы ответил Президенту США, призвавшему кубинцев готовиться к переменам [Електронний ресурс] // NEWSru.com: офіційна сторінка. – 2007. – 25 грудня. – Режим доступу : <http://www.newsru.com/world/25oct2007/cuba.html>.
26. Timeline: US-Cuba relations [Електронний ресурс] // BBC news : офіційна сторінка. – 2012. – Oct 11. – Режим доступу : <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-12159943>.
27. Там само.
28. Baker P. U. S. to restore full relations with Cuba, erasing a last trace of cold war hostility [Електронний ресурс] / P. Baker // The New York Times : офіційна сторінка. – 2014. – Dec 17. – Режим доступу : http://www.nytimes.com/2014/12/18/world/americas/us-cuba-relations.html?_r=0.
29. Lee C. Obama-Castro Handshake Shows Thaw in Relations With Cuba [Електронний ресурс] / C. Lee // The Wall Street Journal: офіційна сторінка. – 2013. – Dec. 10. – Режим доступу : <http://www.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304014504579249904073347112>.
30. Baker P. Вказ. праця.
31. Там само.
32. Miroff N. Why the U.S. base at Cuba's Guantanamo Bay is probably doomed [Електронний ресурс] / N. Miroff // The Washington Post : офіційна сторінка. – 2015. – May 15. – Режим доступу : <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/05/15/why-the-u-s-base-at-cubas-guantanamo-bay-is-probably-doomed/>.
33. Там само.

Т. В. Жолонко, Черноморский государственный университет имени Петра Могилы, г. Николаев, Украина

АМЕРИКАНО-КУБИНСКИЕ ОТНОШЕНИЯ ПОСЛЕ ЗАВЕРШЕНИЯ «ХОЛОДНОЙ ВОЙНЫ» (1991–2015 гг.)

После завершения «холодной войны» и распада биполярной системы конфликт между США и Кубой приобрел новые очертания: США в ожидании скорого падения режима Ф. Кастро в 1990–2000 гг. последовательно ужесточали санкции относительно Кубы. При администрациях Б. Клинтона и Дж. Буша-младшего были приняты законы, направленные на разрушение кубинской экономики и закрепляющие международную изоляцию Кубы. Однако вследствие политических и экономических реформ внутри страны Кубе удалось выстоять в неравной борьбе с США. После прихода к власти Б. Обамы в американо-кубинских отношениях начался период «нормализации», известный как «кубинская оттепель». Б. Обама признал неэффективность политики по отношению к Кубе, проводимой США на протяжении последних 50 лет. Экономические санкции были значительно ослаблены, стороны восстановили дипломатические отношения и обменялись политическими заключенными. Хотя в американо-кубинских отношениях остаются нерешенные вопросы (статус американской военной базы и тюрьмы в заливе Гуантанамо, окончательное снятие эмбарго и проч.), процесс, начатый в 2014 г., бесспорно, является завершением одного из наиболее драматических и затяжных конфликтов нашего времени.

Ключевые слова: США; Куба; миграция; эмбарго; «кубинская оттепель»; межгосударственные отношения.

T. V. Zholonko, Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolaiv, Ukraine

US-CUBAN RELATIONS AFTER THE «COLD WAR» (1991–2015)

After completion of the «Cold War» and the collapse of the bipolar system the conflict between the US and Cuba has acquired a new shape: the United States, in anticipation of the imminent fall of Fidel Castro, in 1990–2000 consistently has toughened sanctions on Cuba. The administration of Bill Clinton and George W. Bush passed laws aimed at destroying the Cuban economy and fixing the international isolation of Cuba. However, due to political and economic reforms in the country, Cuba was able to survive in an unequal struggle with the United States. After coming to power of Barack Obama in US-Cuban relations began a period of «normalization», known as the «Cuban thaw». B. Obama acknowledged the ineffectiveness of policy towards Cuba, the United States conducted over the past 50 years. Economic sanctions have been considerably weakened; the parties re-established diplomatic relations and exchanged political prisoners. Although the US-Cuban relations has unresolved issues (the status of the US military base and prison in Guantanamo Bay, the definitive lifting of the embargo, and so on), the process begun in 2014, no doubt, is the culmination of one of the most dramatic and protracted conflicts of our time.

Keywords: *USA; Cuba; migration; the embargo; «Cuban thaw»; intergovernmental relations USA; Cuba; migration; the embargo; «Cuban thaw»; intergovernmental relations.*

Рецензенти: *Шевчук О. В.*, д-р. політ. наук, проф.
(Чорноморський державний університет імені Петра Могили);
Бушин М. І., д-р іст. наук, проф.
(Черкаський технологічний університет).

© Жолонко Т. В., 2015

Дата надходження статті до редколегії 03.11.2015